

Popis literature te popis i raspodjela odgojno-obrazovnih ishoda obuhvaćenih ispitima Natjecanja iz povijesti u školskoj godini 2022./2023.

Školska godina 2022./2023.- Sedmi razred (1. kategorija)

Za školsko natjecanje u VII. razredu osnovne škole zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA Učenik u ispitu znanja:
Francuska revolucija i Napoleonovo doba.	Domena D. Politika	POV OŠ D.7.2. Učenik analizira utjecaj revolucija i ratova na preobrazbu državnog uređenja od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	• objašnjava političku preobrazbu u Francuskoj te njen utjecaj na promjene u pojedinim državama Europe i svijeta
Ideologije 19. stoljeća s osobitim osvrtom na oblikovanje hrvatske nacije.	Domena E. Filozofsko-religijsko-kulturno područje	POV OŠ E.7.1. Učenik analizira ideje, ideologije i umjetničke dosege od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	• razlikuje temeljna obilježja konzervativizma, liberalizma, socijalizma i nacionalnih pokreta (pojava nacionalizma, nacije i nacionalnih država)
Hrvatski narodni preporod – Ilirski pokret.	Domena A. Društvo	POV OŠ A.7.1. Učenik analizira dinamiku i odnose pojedinaca i različitih društvenih skupina u 18. i 19. stoljeću.	• objašnjava razvoj društva u hrvatskim zemljama u doba Ilirskoga pokreta, tijekom prve polovice 19. stoljeća.

Za županijsko natjecanje u VII. razredu osnovne škole zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA Učenik u ispitu znanja:

Industrijske revolucije – radničko pitanje; Industrijalizacija Hrvatske.	Domena A. Društvo	POV OŠ A.7.1. Učenik analizira dinamiku i odnose pojedinaca i različitih društvenih skupina u 18. i 19. stoljeću.	<ul style="list-style-type: none"> • kategorizira posljedice industrijskih revolucija u Europi, svijetu i na prostoru hrvatskih zemalja • analizira utjecaj građanskoga zakonika na razvoj društva te razvijanje građanskih prava s posebnim osvrtom na hrvatske zemlje
Gospodarske i demografske promjene na prijelazu 19. i 20. stoljeća.	Domena B. Ekonomija	POV OŠ B.7.1. Učenik analizira prosvijećeni apsolutizam i industrijalizaciju u smislu modernizacije i jačanja gospodarstva.	<ul style="list-style-type: none"> • izdvaja gospodarske posljedice industrijske revolucije • raspravlja o utjecaju tehnološkog napretka na svakodnevni život i razvoj gospodarstva s posebnim osvrtom na Hrvatsku • objašnjava višestruke utjecaje prirodnih nepogoda i ratnih zbivanja na gospodarske promjene na prijelazu 19. i 20. stoljeća.
Revolucije 1848./49. Stvaranje nacija i nacionalnih država.	Domena D. Politika	POV OŠ D.7.2. Učenik analizira utjecaj revolucija i ratova na preobrazbu državnog uređenja od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	<ul style="list-style-type: none"> • analizira revolucije 1848./1849., nacionalne pokrete u Europi i problem „Istočnog pitanja“

Za državno natjecanje u VII. razredu osnovne škole zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
<p>Trijumf znanosti i tehnologije i njihova primjena u kapitalizmu.</p> <p>Vojno-politički savezi i odnosi među državama.</p>	Domena C. Znanost i tehnologija	POV OŠ C.7.1. Učenik analizira važnost širenja izuma i tehnologija od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	<p>Učenik u ispitu znanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • raspravlja o utjecaju razvoja prirodnih znanosti na tehnološki razvoj • analizira utjecaj tehnološkog razvoja na pojavu i razvoj militarizma.
Parlamentarni život u Habsburškoj Monarhiji i	Domena D. Politika	POV OŠ D.7.2. Učenik analizira preobrazbu državnog	<ul style="list-style-type: none"> • određuje politički razvoj na području hrvatskih zemalja od

hrvatskim zemljama od Listopadske diplome do početka Prvoga svjetskog rata.		uređenja od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	preporodnog doba do početka Prvog svjetskog rata
---	--	---	--

Dodatna literatura:

Trpimir Macan i Željko Holjevac: Povijest hrvatskog naroda str. 207 (Slom revolucije i Bachov apsolutizam) do str. 222 (uključujući naslov Hrvatsko – ugarska nagodba), str. 227 i 228 (Hrvatska postaje moderna država), Školska knjiga, IV izmijenjeno i dopunjeno izdanje Zagreb 2013.

Dr. sc. et. dr. h. c. Agneza Szabo: Ban Ivan Mažuranić- graditelj moderne Hrvatske, Matica hrvatska, Zagreb, 2014.
<https://www.matica.hr/media/knjige/ban-ivan-mazuranic-graditelj-moderne-hrvatske-1107/pdf/ban-ivan-mazuranic-graditelj-moderne-hrvatske.pdf>

Školska godina 2022./2023.- Osmi razred (2. kategorija)

Školska razina natjecanja:

Za školsko natjecanje u 2. kategoriji: VIII. razred osnovne škole zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Versajski poredak, novonastalo stanje u Europi i svijetu od završetka Prvog svjetskog rata do početka Drugog svjetskog rata. Hrvatska i Hrvati u prvoj jugoslavenskoj državi. Sukob federalizma i unitarizma.	Domena D. Politika	POV OŠ D.8.1. Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza u 20. i 21. stoljeću	Učenik u ispitu znanja: - analizira političku kartu Europe u međuratnom razdoblju - objašnjava Versajski poredak i novonastalo stanje u Europi i svijetu. - objašnjava političku situaciju Hrvatske i Hrvata u prvoj jugoslavenskoj državi. - interpretira vojno-političke sporazume između dvaju svjetskih ratova
Društveni razvoj u međuratnom razdoblju u Hrvatskoj i svijetu: parlamentarizam, demokracija i totalitarni sustavi	Domena A. Društvo	POV OŠ A.8.1. Učenik analizira međusobne odnose i dinamiku u pojedinim društvima tijekom 20. stoljeća.	Učenik u ispitu znanja: – uspoređuje utjecaj različitih demokratskih i totalitarnih sustava na život pojedinca i društvenih skupina u razdoblju između dvaju svjetskih ratova

			– učenik razlikuje demokratske i totalitarne sustave i njihov utjecaj na život pojedinca i društvenih skupina
Znanost i tehnologija u međuratnom razdoblju	Domena C. Znanost i tehnologija	POV OŠ C.8.1. Učenik analizira razvoj i uporabu znanosti i tehnologije koje su promijenile život čovjeka u međuratnom razdoblju. 20. i 21. stoljeću.	Učenik u ispitu znanja: - preispituje upotrebu i zloupotrebu znanosti u političke i ratne svrhe.

Županijska razina natjecanja:

Za županijsko natjecanje u 2. kategoriji: VIII. razred osnovne škole zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Drugi svjetski rat u svijetu, Europi i Hrvatskoj. Kvislinški režimi: primjer Nezavisne Države Hrvatske. Politika terora nad građanima (posebice Židovima, Srbima i Romima). Antifašizam – partizanski pokret. AVNOJ i ZAVNOH.	Domena D. Politika	POV OŠ D.8.1 Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza u 20. i 21. stoljeću POV OŠ D.8.2. Učenik analizira utjecaj ratova i revolucija na preobrazbu državnog uređenja u 20. i 21. stoljeću.	Učenik u ispitu znanja: - interpretira vojno-političke sporazume, uzroke i tijek Drugoga svjetskog rata na području svijeta, Europe i Hrvatske
Holokaust i druga stradanja i zločini protiv čovječnosti na prostoru Hrvatske, Europe i svijeta tijekom Drugoga svjetskog rata i poraća	Domena A. Društvo	POV OŠ A.8.1. Učenik analizira međusobne odnose i dinamiku u pojedinim društvima tijekom 20. stoljeća	Učenik u ispitu znanja: - objašnjava holokaust i druga stradanja kao posljedice ratova 20. stoljeća.

Državna razina natjecanja:

Za državno natjecanje u 2. kategoriji: VIII. razred osnovne škole zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO- OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Hrvatska u drugoj jugoslavenskoj državi. Uspostava komunističke vlasti, represija, sukob sa SSSR-om, samoupravljanje, politički i nacionalni sukobi – Hrvatsko proljeće. Slom komunizma u Europi i slom SFRJ. Stvaranje samostalne Republike Hrvatske – uvođenje demokratskog poretka. Međunarodno priznanje RH. Europske i euroatlantske integracije. Domovinski rat 1991.-1995. Velikosrpska agresija. Obrana i okupacija Vukovara. Područja RH i BiH – jedinstveno ratište. Oslobodilačke operacije hrvatske vojske i policije: Maslenica, Bljeska, Oluja, Erdutski sporazum i mirna reintegracija hrvatskog Podunavlja, Daytonski sporazum.	Domena D. Politika	POV OŠ D.8.1 Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza u 20. i 21. stoljeću POV OŠ D.8.2. Učenik analizira utjecaj ratova i revolucija na preobrazbu državnog uređenja u 20. i 21. stoljeću.	Učenik u ispitu znanja: – objašnjava položaj Hrvatske u drugoj jugoslavenskoj državi - analizira utjecaj političkih promjena nastalih slomom komunističkih režima u Europi na stvaranje samostalne Republike Hrvatske - objašnjava uzroke, tijek, karakter i posljedice Domovinskog rata
Stradavanja stanovništva i ratna razaranja tijekom Domovinskog rata.	Domena A. Društvo	POV OŠ A.8.1. Učenik analizira međusobne odnose i dinamiku u pojedinim	Učenik u ispitu znanja: - objašnjava tijek Domovinskog rata te razaranja i stradavanje stanovništva tijekom Domovinskog rata

		društvima tijekom 20. stoljeća.	
--	--	---------------------------------	--

Dodatna literatura: Barić, Nikica; Dovranić, Darko; Janković, Tamara; Nazor, Ante; Novosel, Domagoj; Petroci, Emil (2015.), *Domovinski rat. Čitanka priručnik za učitelje povijesti u osnovnim školama i nastavnike povijesti u srednjim školama*. Školska knjiga. Zagreb.

Školska godina 2022./2023.- Prvi razred (3. kategorija)

Školska razina natjecanja: 1.razred gimnazije u školskoj godini 2022. / 2023.

Za školsko natjecanje u 3. kategoriji: I. razred srednje škole zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Izumi i tehnologije u prapovijesti i starome svijetu te putevi njihova širenja. Stari Istok-izumi, znanosti i tehnologija	Domena C. Znanost i tehnologija	POV SŠ C.1.1. Učenik analizira važnost širenja izuma i tehnologije u prapovijesti i starome vijeku.	Učenik u ispitu znanja: • analizira razvoj oružja i oruđa kroz prapovijest • razlikuje različite megalitske građevine u prapovijesti i graditeljska dostignuća naroda Starog Istoka • objašnjava posljedice tehnološkog napretka u državama Starog Istoka
Vjerovanja i umjetnost u prapovijesti	Domena E.	POV SŠ E.1.1. Učenik <i>analizira</i> različite ideje, umjetnost i predmete za svakodnevnu	• identificira vjerovanja i kultove u prapovijesti i u državama Starog Istoka te njihov utjecaj na umjetnost

	Filozofsko – religijsko - kulturno područje	uporabu u prapovijesti i u starome vijeku	
Stari Istok-društvene strukture, zakonici i pravo	Domena A. Društvo	POV SŠ A.1.1. Učenik <i>analizira</i> društvene promjene i odnose između društvenih skupina u prapovijesti i starome vijeku.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Izdvaja obilježja</i> prvih društava u prapovijesti i državama Starog Istoka te prvih zakonika • <i>uspoređuje</i> promjene u organizaciji društva i položaj pojedinih društvenih slojeva u državama Starog Istoka

Županijska razina natjecanja: 1.razred gimnazije u školskoj godini 2022. / 2023.

Za županijsko natjecanje u 3. kategoriji: I. razred srednje škole zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Države prvih civilizacija. Grčki polisi, helenizam	Domena D. Politika	POV SŠ D.1.1. Učenik istražuje proces stvaranja i širenja države na Starome Istoku i u Europi.	<p>Učenik u ispitu znanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objašnjava razvoj država i način vladanja na Starome Istoku i u istočnom Sredozemlju te uzrok nastanka i organizaciju polisa • uspoređuje oblike upravljanja atenskom državom te politički položaj pojedinih društvenih skupina • istražuje uzroke i posljedice ratova u drevnoj Grčkoj: od Trojanskoga rata do osvajanja Aleksandra Velikog.

Gospodarske aktivnosti i načini proizvodnje u prapovijesti i starome vijeku.	Domena B. Ekonomija	POV SŠ B.1.1. Učenik analizira ulogu i važnost gospodarskih aktivnosti u prapovijesti i starome vijeku.	<ul style="list-style-type: none"> • objašnjava razvoj gospodarskih aktivnosti kroz prapovijest, stare civilizacije te antičku Grčku • uspoređuje gospodarske djelatnosti i načine proizvodnje u državama Starog Istoka • izdvaja gospodarske aktivnosti Grka i njihov utjecaj na hrvatski povijesni prostor.
Znanstvena i tehnološka dostignuća antičkog svijeta	Domena C. Znanost i tehnologija	POV SŠ C.1.1. Učenik analizira važnost širenja izuma i tehnologije u prapovijesti i starome vijeku.	Analizira značaj grčke civilizacije za današnji svijet

Državna razina natjecanja: 1.razred gimnazije u školskoj godini 2022. / 2023.

Za državno natjecanje u 3. kategoriji: I. razred srednje škole zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Vlast i moć u rimskoj državi od Kraljevstva do dezintegracije Carstva.	Domena D. Politika	POV SŠ D.1.2. Učenik analizira utjecaj državnog uređenja na prava i status pojedinca u rimskoj državi.	<p>Učenik u ispitu znanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizira organizaciju rimske vojske i širenje rimske države te organizaciju vlasti u provincijama na tri kontinenta, posebice na hrvatskome povijesnom prostoru • uspoređuje obilježja različitih oblika vlasti u rimskoj državi.
Religije, filozofija i umjetnost starog svijeta	Domena E. Filozofsko – religijsko kulturno područje	<p>POV SŠ E.1.1. Učenik <i>analizira</i> različite ideje, umjetnost i predmete za svakodnevnu uporabu u prapovijesti i u starome vijeku.</p> <p>POV SŠ E.1.2. Učenik <i>istražuje</i> pojavu i</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>analizira obilježja</i> grčkih i rimskih vjerovanja te njihov utjecaj na umjetnost; • <i>uspoređuje</i> pisma staroga svijeta, pojavu škola i razvoj filozofije; • <i>objašnjava</i> pojavu kršćanstva, progone i

Razvoj pismenosti na Starom Istoku i u antičkom svijetu Kršćanstvo od prvih kršćana do državne vjere u Rimskom Carstvu		razvoj pisma te obilježja religija u starome vijeku	uspon kršćanstva do državne religije u Rimskom Carstvu te širenje kršćanstva na hrvatski povijesni prostoru
Antička društva-Grčka i Rim	Domena A. Društvo	POV SŠ A.1.1. Učenik <i>analizira</i> društvene promjene i odnose između društvenih skupina u prapovijesti i starome vijeku	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Prosuduje</i> društvene strukture u drevnoj Grčkoj i rimskoj državi

Dodatna literatura: Matijašić, Robert, Povijest hrvatskih zemalja u antici do cara Dioklecijana / Neven Budak (ur.), 6. Poglavlje ,*Dalmacija i Panonija : oblikovanje provincija (str. 182. - 216.)* ,Zagreb: Leykam International,2009.

Školska godina 2022./2023.- Drugi razred (4. kategorija)

2. razred srednje škole - Srednji i Rani novi vijek

Za školsko natjecanje u 4. kategoriji: Srednji i rani novi vijek zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te sljedeće odabrane odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Ranosrednjovjekovna Hrvatska na razmeđu franačkog i bizantskog svijeta. Politički i državni razvoj franačke države i Bizantskog Carstva i	Domena D. Politika	POV SŠ D.2.1. Učenik <i>analizira</i> državno-politički razvoj u srednjem i ranom novom vijeku u svijetu, Europi i u	- <i>zaključuje</i> o franačkom i bizantskom utjecaju na politički razvoj ranosrednjovjekovne Hrvatske - <i>objašnjava</i> oblikovanje i razvoj zapadnoeuropskih i srednjoeuropskih monarhija

širenje njihova utjecaja na prostor hrvatskih zemalja.		hrvatskim zemljama.	u srednjem i ranom novom vijeku te položaj hrvatskih zemalja u regionalnome i europskome kontekstu;
Društveni odnosi u ranosrednjovjekovnoj Europi i Hrvatskoj od doseljenja do početka 12. st. Staleško društvo srednjovjekovne i ranonovovjekovne Europe i primjeri uloge hrvatskih velikaških rodova u društvenome razvoju srednjovjekovne i ranonovovjekovne Hrvatske	Domena A. Društvo	POV SŠ A.2.1. Učenik analizira društvene promjene i odnose između društvenih skupina u srednjem i ranom novom vijeku.	- <i>određuje</i> uzroke seoba i nastanak ranosrednjovjekovnih državnih tvorbi u zapadnoj Europi i na hrvatskome povijesnom prostoru; - <i>objašnjava</i> elemente staleškog društva i utjecaj velikaških rodova na društveni razvoj srednjovjekovnih i ranonovovjekovnih država s posebnim naglaskom na društveni razvoj hrvatskih zemalja;

2. razred srednje škole - Srednji i Rani novi vijek

Za **županijsko natjecanje** u 4. kategoriji: Srednji i rani novi vijek zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te sljedeće odabrane odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Gospodarski učinci velikih geografskih otkrića i susreta s izvaneuropskim civilizacijama.	B. Ekonomija	POV SŠ B.2.1. Učenik analizira gospodarsku dinamiku srednjega i ranoga novog vijeka.	- <i>istražuje</i> temeljne osobine gospodarskoga razvoja zapadne Europe i hrvatskih zemalja u srednjem i u ranom novom vijeku; - <i>izdvaja</i> gospodarske posljedice približavanja Europe izvaneuropskim civilizacijama;
Islam i arapski svijet na Sredozemlju – sučeljavanje i razmjena ideja Istoka i Zapada. Znanstvena i tehnološka dostignuća srednjega i ranoga novog vijeka u Europi i Hrvatskoj	Domena C. Znanost i tehnologija	POV SŠ C.2.1. Učenik analizira utjecaje razvoja znanosti i tehnologije na društveni i gospodarski razvoj tijekom srednjega i ranoga novog vijeka.	- <i>objašnjava</i> napredak znanosti i tehnologije u srednjovjekovnome islamskom svijetu. - <i>povezuje</i> razvoj znanosti i tehnologije u srednjem i ranom novom vijeku s gospodarskom, kulturnom i društvenom dinamikom u Hrvatskoj, Europi i svijetu;

Hrvatska u sklopu srednjovjekovnog Ugarsko-Hrvatskog Kraljevstva. Srednjovjekovna Bosna. Srednjovjekovne europske monarhije – odabrani primjeri.	Domena D. Politika	POV SŠ D.2.1. Učenik analizira državno-politički razvoj u srednjem vijeku u svijetu, Europi i u hrvatskim zemljama.	- objašnjava oblikovanje i razvoj zapadnoeuropskih i srednjoeuropskih monarhija u srednjem vijeku te položaj hrvatskih zemalja u regionalnome i europskome kontekstu
--	--------------------	---	--

2. razred srednje škole - Srednji i Rani novi vijek

Za državno natjecanje u drugoj skupini zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odabrane odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Hrvatske zemlje na granici Habsburške Monarhije, Osmanskog Carstva i Mletačke Republike. Uspon apsolutizma na europskome Zapadu.	Domena D. Politika	POV SŠ D.2.1. Učenik analizira državno-politički razvoj u srednjem i ranom novom vijeku u svijetu, Europi i u hrvatskim zemljama.	- <i>objašnjava</i> osmanska širenja u Europi i na hrvatska područja te zaključuje o osmanskome utjecaju na razvoj hrvatskih zemalja. - <i>objašnjava</i> oblikovanje i razvoj europskih i srednjoeuropskih monarhija u srednjem i ranom novom vijeku te položaj hrvatskih zemalja u regionalnome i europskome kontekstu.
Umjetnost i kultura srednjega vijeka na tlu Hrvatske i u Europi. Počeci novih gledanja na život i svijet: humanizam i renesansa, reformacija i katolička obnova. Odrazi u umjetnosti.	Domena E. Filozofsko-religijsko-kulturno područje	POV SŠ E.2.1. Učenik uspoređuje različite ideje, umjetničke stilove i dostignuća srednjega i ranoga novog vijeka. POV SŠ E.2.2. Učenik analizira sukobe i prožimanja religija u društvima i kulturama srednjega i ranoga novog vijeka.	- <i>ilustrira</i> na primjerima obilježja srednjovjekovnih i ranonovovijekovnih umjetničkih stilova predromanike, romanike, gotike, renesanse i baroka na europskim i hrvatskim primjerima. - <i>istražuje</i> uzroke i posljedice protestantske reforme i katoličke obnove u Europi i Hrvatskoj.

Dodatna literatura: Egidio Ivetić, Povijest Jadrana. More i njegova civilizacija, Srednja Europa, Zagreb, 2022., str. 329.

Školska godina 2022./2023.- Treći razred (5. kategorija)

Za **školsko** natjecanje u 5. kategoriji: 18. i 19. stoljeće (uključujući i Prvi svjetski rat) zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te sljedeće odabrane odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Društveni razvoj i društvene promjene u hrvatskim zemljama u Habsburškoj Monarhiji tijekom 18. stoljeća: utjecaj prosvijećenog apsolutizma i teritorijalnih promjena na razvoj društva	Domena A. Društvo	POV SŠ A.3.1. Učenik procjenjuje društvene promjene i migracije u svijetu i Hrvatskoj od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik u ispitu znanja: - tumači društvene promjene u i utjecaj prosvijećenog apsolutizma i teritorijalnih promjena na razvoj društva u Habsburškoj Monarhiji i Hrvatskoj <u>u 18. stoljeću.</u>
Doba revolucija: utjecaji ideologija i građanskih revolucija 18. i 19. stoljeća na razvoj hrvatskih zemalja i oslobodilačke pokrete u Osmanskom Carstvu.	Domena D Politika	POV SŠ D.3.1. Učenik tumači uzroke i posljedice nacionalnih pokreta, ideologija i ratova u svijetu, kao i u hrvatskim zemljama do početka 20. stoljeća	-uspoređuje političke odnose u Europi te uzroke i posljedice ratova u 18.st. - analizira revolucionarna zbivanja na američkom i europskom kontinentu te njihovu recepciju u hrvatskim zemljama tijekom hrvatskog narodnog pokreta <u>do 1850. godine.</u>

Za **županijsko** natjecanje u 5. kategoriji 18. i 19. stoljeće (uključujući i Prvi svjetski rat) zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te sljedeće odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Atlantska trgovina i agrarna revolucija. Rast gospodarstva pod utjecajem	Domena B. Ekonomija	POV SŠ B.3.1. Učenik prosuđuje različitost i dinamiku gospodarskih	Učenik u ispitu znanja: - analizira povezanost industrijskih revolucija s razvojem obrazovanja, znanosti, tehnologija i

industrijskih revolucija		promjena u svijetu i hrvatskim zemljama od 18.st. do početka 20.st.	komunikacija na primjeru pojedinih nacionalnih država <u>od 18. do početka 20. stoljeća</u>
Ključni izumi i znanstvena otkrića kao pokretači industrijskih revolucija i mijena u svakodnevnom životu	Domena C. Znanost i tehnologija	POV SŠ B.3.1 Učenik prosuđuje različitost i dinamiku gospodarskih promjena u svijetu i hrvatskim zemljama od 18.st. do početka 20.st.	- objašnjava dinamiku gospodarskih promjena s posebnim osvrtom na kolonijalne odnose starog i novog svijeta <u>od 18. do početka 20. stoljeća.</u>
Doba nacija: modeli nacionalnih integracija i hrvatske zemlje u kontekstu političkih ideologija i koncepcija preustroja Habsburške Monarhije (centralizam, dualizam, trijalizam, federalizam)	Domena D. Politika	POV SŠ D 3.2 Učenik klasificira modele i različite koncepte nacionalnih integracija u svijetu i na prostoru hrvatskih zemalja.	- ilustrira primjere modela nacionalnih pokreta, ideologija i ujedinjenja pojedinih europskih država i Hrvatske u drugoj polovici 19. stoljeća. <u>(do 1871. godine).</u>

Za **državno** natjecanje u 5. kategoriji: 18. i 19. stoljeće (uključujući Prvi svjetski rat) zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te sljedeće odabrane odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Modernizacija i demografski rast: razvoj društva u svijetu, Europi i Hrvatskoj u drugoj polovici 19	Domena A. Društvo	POV SŠ A.3.1. Učenik procjenjuje društvene promjene i migracije u svijetu i Hrvatskoj od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća	Učenik u ispitu znanja: - analizira utjecaj migracija na društvene promjene u svijetu i hrvatskim zemljama <u>od sredine 19. stoljeća do 1918. godine.</u>

<p>Od kolonijalizma do imperijalizma: Uzroci i tijek Prvoga svjetskog rata te položaj hrvatskih zemalja na početku 20. stoljeća.</p>	<p>Domena D. Politika</p>	<p>POV SŠ D.3.1. Učenik tumači uzroke i posljedice nacionalnih pokreta, ideologija i ratova u svijetu, kao i u hrvatskim zemljama početkom 20. stoljeća.</p>	<p>• tumači međunarodne odnose, imperijalističku politiku i Prvi svjetski rat te njihove posljedice na hrvatske zemlje (od 1871. do 1918. godine).</p>
<p>Klasicizam, romantizam, impresionizam, moderna i secesija na hrvatskim prostorima</p> <p>Položaj i uloga Crkve u 19. stoljeću. Konfesionalni odnosi među crkvama i sekularizacija školstva</p>	<p>Domena E. Filozofsko-religijsko-kulturno područje</p>	<p>POV. SŠ E.3.1 Učenik vrednuje kulturno stvaralaštvo, filozofske pravce, umjetničke stilove u svijetu, Europi i hrvatskim zemljama od 18.st.do početka 20.st.</p>	<p>- prosuđuje utjecaj filozofskih teorija na razvoj kulturnih gibanja i ljudskog stvaralaštva; objašnjava položaj i ulogu Crkve u nacionalnim državama Europe istražuje primjere filozofskih pravaca i umjetničkih stilova <u>od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.</u></p>

Dodatna literatura: Temelji moderne Hrvatske. Hrvatske zemlje u „dugom 19. stoljeću“, ur. Vlasta Švoger-Jasna Turkalj, Matica hrvatska, Zagreb, 2016., str. 120-166

Školska godina 2022./2023.- četvrti razred (6. kategorija)

Za **školsko natjecanje** u 6. kategoriji 20. stoljeće zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odabrane odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO- OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
<p>Politički razvoj u međuratnom razdoblju u Hrvatskoj i svijetu: parlamentarizam, demokracija i totalitarni sustavi. Sukob federalizma i unitarizma i rješavanje hrvatskog i ostalih nacionalnih pitanja u prvoj jugoslavenskoj državi. Režimsko nasilje nad Hrvatima</p>	<p>Domena D. Politika</p>	<p>POV SŠ D.4.1 Učenik <i>preispituje</i> proces razvoja država i njihovo političko uređenje u svijetu i Europi nakon dvaju svjetskih ratova.</p> <p>POV SŠ D.4.2. Učenik <i>prosuduje</i> nastanak i nestanak dviju jugoslavenskih država kao i stvaranje samostalne i demokratske Hrvatske.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • raščlanjuje odluke mirovnih ugovora nakon Prvoga svjetskog rata te njihove posljedice na međuratni svijet i Hrvatsku; • analizira vojno-političke sporazume uoči Drugoga svjetskog rata, položaj Hrvatske u prvoj jugoslavenskoj državi i okolnosti nastanka Banovine Hrvatske
<p>Gospodarski razvoj Hrvatske, Europe i svijeta u međuratnom razdoblju. Uzroci i posljedice Velike gospodarske krize</p>	<p>Domena B. Ekonomija</p>	<p>POV SŠ B.4.1. Učenik <i>preispituje</i> različite oblike i etape gospodarskog razvoja 20. i 21. stoljeća u Hrvatskoj, Europi i svijetu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analizira utjecaje Prvoga svjetskog na ekonomske aktivnosti i razvoj gospodarstva • preispituje gospodarski razvoj te politička i ekonomska rješenja u prvoj polovici 20. stoljeća

Za **županijsko natjecanje** u 6. kategoriji 20. stoljeće zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odabrane odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO- OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
<p>Drugi svjetski rat u svijetu, Europi i Hrvatskoj; politika zaraćenih saveza, bitke prekretnice. Okupacija i podjela prve jugoslavenske države, kvislinški režimi: primjer Nezavisne Države Hrvatske. Politika terora nad građanima (posebice Židovima, Srbima i Romima). Antifašizam partizanski pokret u Hrvatskoj i Jugoslaviji</p>	<p>Domena D. Politika</p>	<p>POV SŠ D.4.1. Učenik <i>preispituje</i> proces razvoja država i njihovo političko uređenje u svijetu i Europi nakon dvaju svjetskih ratova.</p> <p>POV SŠ D.4.2. Učenik <i>prosuduje</i> nastanak i nestanak dviju jugoslavenskih država kao i stvaranje samostalne i demokratske Hrvatske</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analizira uzroke i odnose između država tijekom Drugog svjetskog rata, objašnjava bitke prekretnice u Drugom svjetskom ratu i posljedice istih • prosuduje okolnosti stvaranja NDH i antifašistički – partizanski pokret u Drugome svjetskom ratu na prostoru Hrvatske i Jugoslavije
<p>Društveni razvoj u međuratnom razdoblju u Hrvatskoj i svijetu: parlamentarizam, demokracija i totalitarni sustavi.</p> <p>Demografske promjene u Drugome svjetskom ratu u Hrvatskoj, Europi i svijetu: zločini, stradanja i totalni rat. Vojne i civilne žrtve. Nacionalni, rasni, vjerski i ideološki progoni i stradanja. Holokaust, genocidi i drugi zločini protiv čovječnosti.</p>	<p>Domena A. Društvo</p>	<p>POV SŠ A.4.1. Učenik prosuduje međusobne odnose različitih društvenih skupina te dinamiku društvenih promjena u Hrvatskoj, Europi i svijetu u prvoj polovici 20. stoljeća.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prosuduje utjecaj demokratskih i totalitarnih sustava u 20. stoljeću na život pojedinaca i skupina • prosuduje uzroke, obilježja i posljedice antisemitizma u svijetu, Europi i Hrvatskoj te holokaust, progone i stradanja ljudi u totalitarnim režimima na rasnoj, ideološkoj, nacionalnoj i vjerskoj osnovi

<p>Znanost i tehnologija u 20. stoljeću. Razvoj ratne tehnologije. Uporaba nuklearnog oružja i energije te njihove društvene i ekološke posljedice. Utjecaj znanstvenog i tehnološkog napretka na svakodnevni život u 20. stoljeću</p>	<p>Domena C.</p> <p>Znanost i tehnologija</p>	<p>POV SŠ C.4.1.</p> <p>Učenik vrednuje razvoj tehnologije i izume koji su promijenili život čovjeka u 20. stoljeću.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vrednuje utjecaje tehnološkoga i znanstvenoga razvoja na svakodnevni život • analizira političke odluke i rješenja koja utječu na tehnološki i znanstveni razvoj
--	---	--	---

Za **državno natjecanje** u 6. kategoriji 20. stoljeće zadaci u pisanoj provjeri će uključiti sve tehničke koncepte te slijedeće odabrane odgojno-obrazovne ishode, domene i teme iz Kurikuluma:

TEME/SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO- OBRAZOVNIH ISHODA	DOMENA	ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
<p>Politički poredak u svijetu nakon Drugoga svjetskog rata: blokovska podjela svijeta i hladni rat. Hrvatska u drugoj jugoslavenskoj državi; uspostava komunističke vlasti, sukob sa SSSR-om, samoupravljanje, ustavne promjene 1974., politički i nacionalni sukobi u drugoj jugoslavenskoj državi: primjer Hrvatskog proljeća.</p> <p>Slom komunizma u Europi. Stvaranje Republike Hrvatske: uvođenje demokratskih promjena. Velikosrpska agresija i Domovinski rat od 1991. do 1995. godine.</p>	<p>Domena D.</p> <p>Politika</p>	<p>POV SŠ D.4.1</p> <p>Učenik preispituje proces razvoja država i njihovo političko uređenje u svijetu i Europi nakon dvaju svjetskih ratova.</p> <p>POV SŠ D.4.2.</p> <p>Učenik prosuđuje nastanak i nestanak dviju jugoslavenskih država kao i stvaranje samostalne i demokratske Hrvatske</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analizira politički poredak u svijetu nakon Drugoga svjetskog rata, hladni rat, stvaranje druge jugoslavenske države i njezinu unutarnju i vanjsku politiku do raspada • prosuđuje utjecaj političkih promjena nastalih slomom komunizma u Europi, proces disolucije SFRJ i stvaranje samostalne Republike Hrvatske • analizira uzroke, tijek, Domovinskoga rata
<p>Društveni razvoj u drugoj polovici 20. stoljeća u Hrvatskoj i svijetu: parlamentarizam, demokracija i totalitarni sustavi.</p>	<p>Domena A.</p> <p>Društvo</p>	<p>POV SŠ A.4.1.</p> <p>Učenik prosuđuje međusobne odnose različitih društvenih skupina te dinamiku društvenih promjena u Hrvatskoj, Europi i svijetu u drugoj polovici 20. stoljeća.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prosuđuje utjecaj demokratskih i totalitarnih sustava u drugoj polovici 20. stoljeću na život pojedinaca i skupina
<p>Umjetnost i kultura u 20. i 21. stoljeću. Povijest i kultura sjećanja. Uloga institucija u čuvanju kulturne baštine.</p>	<p>Domena E.</p> <p>Filozofsko-religijsko-kulturno područj</p>	<p>POV SŠ E.4.1.</p> <p>Učenik prosuđuje ljudsko stvaralaštvo u 20. i 21. stoljeću</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prosuđuje ulogu povijesti u očuvanju baštine, kulture sjećanja te oblikovanju kolektivne i individualne memorije o prošlosti.

Dodatna literatura:

A. Nazor., Velikosrpska agresija na Hrvatsku. Hrvatski memorijalno- dokumentacijski centar Domovinskog rata- Zagreb, 2011.

Školska godina 2022./2023.- samostalni istraživački radovi (7. kategorija)

Kategorija *Samostalni istraživački radovi* namijenjena je svim učenicima srednjih škola. Teme koje se istražuju su iz zavičajne povijesti, tj. iz neposrednog okruženja – općine, grada ili županije u kojima učenik pohađa školu, no trebaju biti jasno uklopljene u regionalni, nacionalni, europski i/ili svjetski kontekst. Radovi čije teme nisu iz zavičajne povijesti neće biti uključeni u natjecanje ili će biti izuzeti iz njega. Teme se istražuju na temelju literature i raznovrsne izvorne građe koja je dostupna učenicima. Preporuča se interdisciplinarni pristup, tj. povezivanje povijesnog istraživanja s geografijom, etnologijom, povijesti umjetnosti, književnosti, filozofijom i sl.

U izradi jednoga samostalnog istraživačkog rada može sudjelovati najviše dvoje učenika. Na ljestvici konačnog poretka za samostalne istraživačke radove ne mogu dva različita istraživačka rada osvojiti isto mjesto.

Vrednovanje samostalnog istraživačkog rada sastoji se od sljedećih dijelova:

- a. eseja
- b. obrane, koja se sastoji od prezentacije rada te odgovora na pitanja koja postavlja prosudbeno povjerenstvo nakon prezentacije.

Esej

Dužina eseja iznosi 15.500 – 20.000 znakova (bez razmaka, uključujući i bilješke), odnosno oko osam do jedanaest kartica teksta (1 kartica = 30 redova sa 60 znakova, odnosno oko 1.800 znakova po stranici teksta. U navedeni broj znakova ne ubrajaju se: naslovnica, sadržaj, bibliografija i prilozi.

Esej se piše na računalu pismom Times New Roman, veličina 12 točaka, prored 1,5 s marginama 2,54 (gore i dolje) i 3,17 (lijevo i desno). Stranice trebaju biti paginirane, osim onih za koje to ovdje izrijekom nije predviđeno. Paginacija se ispisuje na sredini donje margine stranice.

Esej treba imati *naslovnu stranicu*. Naslovnica se ne paginira i ne ubraja se u broj znakova eseja, a treba sadržavati sljedeće podatke: naslov teme, imena i prezimena učenika i mentora, škola, razred, grad i županija. Iza naslovnice slijedi *sadržaj* s naslovima poglavlja i brojem stranica na kojima se nalaze. Ova se stranica ne ubraja u broj znakova eseja niti se paginira.

Zatim slijedi *uvod*. Učenici trebaju u uvodu osobito obratiti pozornost na obrazloženje odabira teme, postaviti jasno oblikovano istraživačko pitanje i objasniti metodologiju rada. Uvod iznosi $\frac{1}{2}$ do jedne kartice teksta (ne manje od $\frac{1}{2}$ i ne više od jedne kartice teksta), odnosno od oko 900 do oko 1800 znakova. Stranica se paginira i računa u broj znakova eseja.

Središnji dio eseja – razrada teme – treba biti podijeljen na logično oblikovana poglavlja. Naslovi pojedinih poglavlja trebaju biti jasno istaknuti te odgovarati sadržaju poglavlja. Stranice se paginiraju i računavaju u broj znakova eseja.

Slijedi *zaključak* koji sažima temeljne rezultate istraživanja i odgovara na istraživačko pitanje postavljeno u uvodu. Sastoji se od $\frac{1}{2}$ do jedne kartice teksta (ne manje od $\frac{1}{2}$ ni više od jedne kartice teksta), odnosno od oko 900 do oko 1.800 znakova. Stranica se paginira i računa u broj znakova eseja.

Na kraju eseja potrebno je dodati i *sažetak* od 600 do 800 znakova, s istaknutim *ključnim riječima*. Ova stranica se također paginira i ubraja u broj znakova eseja.

Esej obvezno treba sadržavati *bilješke* i *bibliografiju*. Bilješke se pišu isključivo na dnu stranice, a ne na kraju teksta niti u tekstu. Bibliografija se navodi na posljednjoj (zasebnoj) stranici koja slijedi nakon sažetka, a sadrži popis izvora (ako su korišteni) i literature. Popis izvora i literature se paginira, ali se ne uračunava u broj znakova eseja.

Uz esej je moguće imati do pet stranica priloga (npr. fotografija, reprodukcija umjetničkih slika, gradskih planova, pisanih izvora, novinskih članaka, intervju s kazivačima, ako se rad temelji na usmenoj povijesti itd.). Prilozi se stavljaju na zasebne stranice na kraju rada (nakon bibliografije), koje se mogu paginirati, ali se ne ubrajaju u broj znakova eseja. Na vrhu stranice treba istaknuti naslov *Prilozi*. Svaki prilog treba biti numeriran i opisan na odgovarajući način (potpis uz sliku, podrijetlo pisanog izvora ili novinskog članka, vrijeme i mjesto kada je vođen intervju i slično). Prilozi se posebno ne boduju, ali mogu utjecati na razjašnjavanje teme i metodologije rada.

U oblikovanju eseja potrebno je voditi računa o kriterijima za vrednovanje samostalnog istraživačkog rada. Kriteriji su razrađeni uz pomoć analitičkih rubrika. Rubrike ujedno služe i kao smjernice učenicima koje je elemente potrebno ugraditi u esej kako bi on dobio na svojoj kvaliteti.

Obrana rada

Obrana rada sastoji se od učeničke prezentacije rada te pitanja koja postavljaju članovi prosudbenog povjerenstva nakon prezentacije.

Prezentacija teme traje najviše 15 minuta tijekom kojih treba sažeto izložiti temeljne rezultate istraživanja: zašto su učenici temu odabrali, kako se tema uklapa u širi nacionalni, europski i/ili svjetski kontekst, koliko je bila prisutna u dosadašnjim istraživanjima, kojom su se metodologijom služili prilikom izrade rada te koje su rezultate postigli. Poseban naglasak u prezentaciji rezultata potrebno je staviti na argumentaciju i dokaze koji potkrepljuju argumente. Preporučamo učenicima maksimalno korištenje suvremenih medija i mogućnosti prezentacijske tehnike.

Nakon prezentacije, članovi prosudbenog povjerenstva postavljaju do pet pitanja. Ona su vezana uz esej ili prezentaciju (ako je neki segment teme ostao nedovoljno razjašnjen) te na konkretizaciju prezentirane zavičajne teme u lokalnom, regionalnom, nacionalnom, europskom i/ili svjetskom kontekstu na koji se tema odnosi.

U pripremi prezentacije i obrane rada također je potrebno voditi računa o kriterijima koji su navedeni u analitičkim rubrikama i koji također služe kao smjernice za pripremu kvalitetne obrane i prezentacije.

Na školskoj, županijskoj i državnoj razini imenovat će se prosudbeno povjerenstvo za vrednovanje samostalnih istraživačkih radova. Svaki član prosudbenog povjerenstva boduje oba segmenta prema kriterijima koji se nalaze u ovom katalogu, nakon čega se bodovi zbrajaju te se tako dobiva konačni rezultat. Član prosudbenog povjerenstva ne može biti mentor učenika.

Razine natjecanja u srednjoj školi (samostalni istraživački radovi)

Natjecanje u samostalnim istraživačkim radovima se provodi na tri razine: školskoj, županijskoj i državnoj.

Školsko natjecanje: Tijekom školske godine učenici pod vodstvom svojih nastavnika/mentora, a prema propozicijama u Katalogu, izrađuju samostalne istraživačke radove. Srednje škole čiji se učenici natječu u kategoriji istraživačkih radova dužne su prijaviti učenike na školsku razinu natjecanja putem WEB servisa – aplikacije za Natjecanja i smotre Agencije za odgoj i obrazovanje putem natjecanja.azoo.hr. Prijavu učenika će vršiti ovlaštena osoba u školama imenovana od strane ravnatelja škola. Rok za prijavu učenika na školskoj razini će biti naknadno objavljen na internetskoj stranici Agencije za odgoj i obrazovanje.

Na školskom natjecanju Školsko povjerenstvo vrednuje radove prema spomenutim propozicijama, te jedan najbolje ocijenjeni rad (esej), u pet (5) primjeraka, od kojih je četiri (4) u tiskanom i uvezanom obliku i jedan u elektronskom obliku (na CD-u ili USB sticku), šalje se poštom Županijskom povjerenstvu u roku od 48 sati po završetku školskog natjecanja. Školsko povjerenstvo u roku od 24 sata mora također dostaviti putem maila Županijskom povjerenstvu, odnosno povjerenstvu Grada Zagreba rezultate natjecanja u istraživačkim radovima u formi excell tablice. Mail se dostavlja u školu koja će biti domaćin županijskoga natjecanja (ako nije drugačije naznačeno).

Županijsko natjecanje: Županijsko povjerenstvo ocjenjuje sve prispjele eseje prema propozicijama u Katalogu. Ako Županijsko povjerenstvo, na prijedlog Školskog povjerenstva ili samoinicijativno, utvrdi da je rad plagijat, tj. da je prepisan, ili da ne zadovoljava većinu predviđenih uvjeta, Županijsko će povjerenstvo u konačnici takav rad diskvalificirati. Županijsko povjerenstvo je dužno učenicima nakon natjecanja usmeno dati povratnu informaciju o kvaliteti rada.

Jedan najbolje ocijenjeni rad (iznimno u Gradu Zagrebu dva najbolje ocijenjena rada) na županijskom natjecanju, u pet (5) primjeraka, od kojih je četiri (4) u tiskanom i uvezanom obliku i jedan u elektronskom obliku (na CD-u ili USB sticku), šalje se poštom Državnom povjerenstvu u roku od 3 radna dana nakon objavljivanja rezultata županijskog natjecanja. Uz rad mora biti poslana dokumentacija o postupku ocjenjivanja Županijskog povjerenstva (pojedinačna ocjenjivačka tablica od svakoga člana povjerenstva i zbirna tablica koju čini zbroj bodova svih članova Županijskog povjerenstva), a također i OIB natjecatelja jer je potreban za unos u E-maticu i vrednovanje osvojenih mjesta. Prije dostavljanja Državnom povjerenstvu, tablica poretka mora obavezno biti imenovana. Dokumentacija se šalje se poštom na adresu Državnog povjerenstva: **Agencija za odgoj i obrazovanje, n/r Hrvoje Knežević, Strossmayerova 6/1 , 31000 Osijek.**

Državnom povjerenstvu potrebno je u roku od 24 sata po završetku natjecanja također poslati na mail u privitku:

- ljestvicu konačnog poretka istraživačkih radova (tablica za unos u bazu podataka natjecanja i smotri AZOO s točnim OIB-om učenika)
- samostalni istraživački rad u doc. formatu (preuzet s CD-a i/ili USB sticka)

Navedena dokumentacija šalje se Državnom povjerenstvu na mail adresu natjecanjepovijest2023ss@gmail.com

Mail sa podacima za samostalni istraživački rad učenika potrebno je poslati odvojeno od maila u kojem se šalju testovi učenika (kategorija pisana provjera).

U slučaju kršenja pravila iz Kataloga od strane Županijskog povjerenstva, Državno povjerenstvo će poslani rad izuzeti iz državnoga natjecanja, za što će se odgovornim smatrati Županijsko povjerenstvo.

Na državnu razinu natjecanja u kategoriji *Samostalni istraživački radovi* pozivaju se učenici koje potvrdi Državno povjerenstvo, a prema rezultatima postignutim na županijskoj razini u cijeloj zemlji i zadovoljenim formalnim uvjetima.

Državno natjecanje: Državno povjerenstvo organizira natjecanje na državnoj razini. Na državnom natjecanju u kategoriji *Samostalni istraživački radovi* sudjelovat će samostalni istraživački radovi koji su ostvarili najveći broj bodova na županijskim natjecanjima. Samostalne istraživačke radove koji ne zadovoljavaju formalne uvjete (da rad nema naslovnice, sadržaj, uvod, razradu, zaključak, sažetak i bibliografiju), Državno povjerenstvo neće uzeti u obzir za državno natjecanje. Ako Državno povjerenstvo, na prijedlog Županijskog povjerenstva ili samoinicijativno, utvrdi da je rad plagijat, tj. da je prepisan, ili da ne zadovoljava većinu predviđenih uvjeta, Državno će povjerenstvo takav rad izuzeti iz državnog natjecanja, a ime i prezime mentora koji prati takav rad na odgovarajući način objaviti. Samostalni istraživački radovi učenika ne smiju se objavljivati ni na koji način prije završetka državnog natjecanja.

Na državnom natjecanju rad mogu prezentirati najviše dva učenika. Državni prvak/ci je/su učenik/-ici koji je/su na Državnom natjecanju osvojili najveći broj bodova. Državno povjerenstvo će učenicima nakon natjecanja usmeno dati povratnu informaciju o kvaliteti rada.

Državno povjerenstvo ne vraća radove (eseje i CD-e ili USB stickove) koji su prosljeđeni na državno natjecanje.

Kriteriji za vrednovanje kategorije natjecanja *Samostalni istraživački radovi učenika*

Kriteriji za vrednovanje kategorije natjecanja samostalni istraživački radovi učenika u srednjoj školi sastoje se od:

- a. kriterija za vrednovanje eseja
- b. kriterija za vrednovanje prezentacije i obrane.

Ukupan broj bodova: 80 (esej 60 bodova i prezentacija i obrana 20 bodova).

a. *Kriteriji za vrednovanje eseja*

Bodovi	1. Znanje i razumijevanje povijesnih sadržaja
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Rad pokazuje skroman opseg potrebnog znanja i ograničeno razumijevanje pojmova.
3	Rad pokazuje zadovoljavajuće znanje o temi i razumijevanje pojmova.
5	Rad je u potpunosti potkrijepljen potrebnim znanjem i pokazuje visoku razinu razumijevanja pojmova.

Bodovi	2. Vremenski i prostorni kontekst
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik skromno uklapa temu u vremenski i prostorni kontekst (lokalni, regionalni, nacionalni, europski i/ili svjetski). Rad pokazuje slabije snalaženje u kronologiji te slabo razumijevanje važnosti koncepta prostora obzirom na problematiku kojom se rad bavi.

3	Učenik djelomično uklapa temu u vremenski i prostorni kontekst (lokalni, regionalni, nacionalni, europski i/ili svjetski). Rad pokazuje zadovoljavajuće snalaženje u kronologiji te djelomično razumijevanje važnosti koncepta prostora obzirom na problematiku kojom se rad bavi.
5	Učenik u potpunosti uklapa temu u vremenski i prostorni kontekst (lokalni, regionalni, nacionalni, europski i/ili svjetski). Rad pokazuje dobro snalaženje u kronologiji te jasno tumači važnost koncepta prostora obzirom na problematiku kojom se rad bavi.

Bodovi	3. Uzroci i posljedice
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik samo navodi uzroke i posljedice problematike kojom se u radu bavi, ali ih ne tumači.
3	Učenik djelomično tumači uzroke i posljedice problematike kojom se u radu bavi.
5	Učenik analitički tumači uzroke i posljedice problematike kojom se u radu bavi.

Bodovi	4. Kontinuiteti i promjene
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	U radu učenik samo navodi što se promijenilo, a što je ostalo isto tijekom vremena.
3	U radu su djelomično objašnjeni kontinuiteti i promjene. Učenik djelomično navodi kako su se pojave, procesi, ideje, vrijednosti i stavovi pojedinaca ili skupina mijenjali tijekom vremena.
5	U radu su objašnjeni kontinuiteti i promjene. Učenik obrazlaže kako su se pojave, procesi, ideje, vrijednosti i stavovi pojedinaca ili skupina mijenjali tijekom vremena te je li promjena značila napredak ili nazadovanje.

Bodovi	5. Povijesni izvori
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	U radu se izvori koriste malo i neprimjereno, a razumijevanje njihovih mogućnosti i ograničenja je limitirano.
3	U radu se dostatno i zadovoljavajuće koriste izvori, a razumijevanje njihovih mogućnosti i ograničenja uglavnom je primjereno.
5	U radu se često i uspješno koriste izvori te se jasno pokazuje sposobnost njihove evaluacije.

Bodovi	6. Povijesna perspektiva
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik je svjestan da postoje različite perspektive, ali ih ne obrazlaže.
3	Učenik je svjestan da postoje različite perspektive. Djelomično navodi u kojoj je mjeri pojava ili proces koje proučava reprezentativan za pojedince i/ili skupine u prošlosti.
5	Učenik je svjestan da povijest pretpostavlja različite perspektive o događajima, pojavama i procesima i to jasno obrazlaže u svojem radu. Tumači u kojoj je mjeri pojava ili proces koje proučava reprezentativan za pojedince i/ili skupine u prošlosti.

Bodovi	7. Usporedba i sučeljavanje
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.

1	Učenik skromno uspoređuje i sučeljava povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva kojima se u radu bavi. Slabo uočava njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaje.
3	Učenik djelomično uspoređuje i sučeljava povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva kojima se u radu bavi. Usporedbom uočava njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaje.
5	Učenik uspoređuje i sučeljava povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva kojima se u radu bavi. Tumači njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaje.

Bodovi	8. Oblikovanje pisanog rada
0	Rad ne zadovoljava ni jedan kriterij u oblikovanju pisanog rada. Rad ima manje od 15 500 ili više od 20 000 znakova.
1	Rad je skroman i nema potpunu strukturu (uvod, glavni dio, zaključak). Rječnik je siromašan, izražavanje nespretno i nejasno. Upotreba stručne terminologije ne postoji ili je skromna. U tekstu je mnogo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.
3	Rad je djelomično uređen. Struktura rada je jasna, no pojedini elementi nisu doručeni (npr. na naslovnici nisu istaknuti svi potrebni podaci, nedostaje ili je nejasan sadržaj, neoznačene su stranice, premalo je bilježaka, neki su prilozi loše odabrani i slabo opisani, sažetka nema ili u njemu nisu istaknute ključne riječi). Rječnik je primjeren, izražavanje uglavnom jasno i precizno. Uporaba stručne terminologije je uglavnom primjerena. U tekstu je malo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.
5	Rad je u potpunosti sređen i uključuje sve potrebne elemente. Struktura rada u potpunosti je razumljiva. Rječnik je bogat, izražavanje jasno i jezgrovito. Korištenje stručnom terminologijom je suvereno. U tekstu gotovo da i nema gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.

Bodovi	9. Odabir teme, istraživačko pitanje i metodologija istraživanja
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij u oblikovanju pisanog rada.
1	U radu je odabir teme slabo obrazložen. Istraživačko pitanje je postavljeno nejasno, a metodologija istraživanja je nedovoljno ili nejasno objašnjena.
3	U radu je odabir teme objašnjen na jednostavan način. Istraživačko pitanje je postavljeno zadovoljavajuće, metodologija istraživanja objašnjena je dobro, ali nedostaje kritički pristup.
5	U radu je odabir teme objašnjen jasno i analitički. Istraživačko pitanje precizno je definirano, metodologija rada je jasno objašnjena i postoji kritički odnos prema prednostima i nedostacima izabranih metoda.

Bodovi	10. Analiza i argumentacija
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Rad sadržava malo vlastita razmišljanja. Dijelovi teksta su preuzeti iz različitih izvora. Prevladava pripovijedan ili opisan pristup, a nedostaje objašnjavanje i analiza. Previše je nepotkrijepljenih i općenitih tvrdnji.
3	Rad sadrži vlastita razmišljanja, ali još uvijek ne djeluje cjelovito jer su pojedini dijelovi preuzeti iz izvora. Analiza postoji, no gradivo se još uvijek iznosi na pripovijedan ili opisan način. Objašnjenja i argumenti djelomično se temelje na dokazima.

5	Rad pokazuje visoku razinu samostalnog razmišljanja. Tekst je logičan i koherentan. Analiza je temeljita, a udio opisa primjeren. Objašnjenja i argumenti se u potpunosti temelje na dokazima.
---	--

Bodovi	11. Zaključak
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Zaključak nije jasno povezan s istraživačkim pitanjem i rezultatima istraživanja.
3	Zaključak djelomice prikazuje rezultate istraživanja i odgovara na istraživačko pitanje.
5	Zaključak uspješno prikazuje temeljne rezultate i odgovara na istraživačko pitanje.

Bodovi	12. Pisanje bilješki, citiranje izvora i literature
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Bilješke su navedene uz dosta grešaka i neujednačenost u citiranju. Izbor povijesnih izvora i literature je skroman. Postoje pogreške u navođenju izvora i literature u bibliografiji.
3	Bilješke su navedene, uz poneku pogrešku u citiranju ili uočenu neujednačenost. Izbor povijesnih izvora i literature je primjeren. Uočena je neujednačenost u navođenju izvora i literature u bibliografiji.
5	Bilješke su precizno navedene i ujednačene, bez pogrešaka u citiranju. Izbor povijesnih izvora i literature je primjeren. Izvori i literatura su u bibliografiji precizno navedeni.

b. Kriteriji za vrednovanje prezentacije i obrane

Bodovi	1. Sadržaj i struktura izlaganja
0	Prezentacija ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Izlaganje je loše povezano i nije pregledno. Nejasno su iznesene temeljne ideje, metodologija rada i/ili rezultati istraživanja.
3	Izlaganje ima preglednu strukturu, ali ne djeluje cjelovito. Temeljne ideje, metodologija rada i rezultati istraživanja djelomično su izneseni i argumentirani.
5	Izlaganje ima jasnu strukturu (uvod, glavni dio, zaključak). Rečenice su precizne, jasne i gramatički korektna. Temeljne ideje, metodologija i rezultati istraživanja jasno su izloženi, povezani i potkrijepljeni primjerima.

Bodovi	2. Način izlaganja
0	Prezentacija ne zadovoljava nijedan kriterij (duža je od 15 minuta).
1	Prezentacija je u okviru propisanog vremena, ali je kratka i neadekvatna. Izgovor je nerazgovijetan, a tempo govora prebrz ili prespor. Učenik čita bilješke ili govori napamet naučeni tekst.
3	Prezentacija je vremenski adekvatna i uglavnom primjerena temi. Izgovor, tempo i jačina glasa su većim dijelom primjereni. Učenik usmeno prezentira svoj tekst no nedostaje spontanosti i kontakta sa slušateljima.
5	Prezentacija je u okviru propisanog vremena i primjerena temi. Izgovor je razgovijetan, jačina glasa i tempo govora primjereni. Pozornost je usmjerena na slušatelje, gestikulacije su primjerene i postignuta je interaktivnost.

Bodovi	3. Korištenje medija
0	Prezentacija ne zadovoljava nijedan kriterij (mediji se nisu koristili).
1	Korištenje odabranih medija je slabo, prezentirani materijal je oskudan i tek dijelom prati izlaganje.
3	Učenik se dobro služi odabranim medijima. Prezentirani materijal je uglavnom reprezentativan za provedeno istraživanje i većim dijelom prati izlaganje.
5	Učenik se suvereno služi odabranim medijima. Pisani i slikovni materijal je reprezentativan za provedeno istraživanje i prati tijek izlaganja. Naglašene su ključne ideje rada i primjeri su dobro i promišljeno odabrani.

Bodovi	4. Odgovori na pitanja povjerenstva
0	Učenik nije odgovorio ni na jedno pitanje povjerenstva.
1	Učenik djelomično je odgovorio na pitanja povjerenstva.
3	Učenik većinom je odgovorio na pitanja povjerenstva.
5	Učenik u potpunosti je odgovorio na pitanja povjerenstva.

Napomena: „Ukupan broj bodova“ pri vrednovanju samostalnog istraživačkog rada u srednjoj školi odnosi se na broj bodova koje daje svaki pojedini član prosudbenog povjerenstva. Nakon provedbe natjecanja sastavit će se ljestvica poretka na temelju rezultata koji se dobiva zbrajanjem bodova svih članova prosudbenog povjerenstva.

3. USTROJ POVJERENSTAVA

Školska povjerenstva imaju najmanje tri člana i imenuje ih ravnatelj škole.

Županijska povjerenstva, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba, imaju predsjednika, tajnika i tri člana. Ravnatelj škole-domaćina natjecanja član je povjerenstva zbog organizacijskih poslova. Voditelj Županijskog stručnog vijeća za povijest predsjednik je županijskoga povjerenstva. Ostali članovi se imenuju iz redova učitelja i nastavnika povijesti, a na prijedlog voditelja Županijskoga stručnog vijeća za povijest. Član županijskog povjerenstva može biti i jedna osoba iz državnog povjerenstva. Prosudbeno povjerenstvo za kategoriju pisana provjera znanja (kategorija 1. – 6.) ima predsjednika i dva člana, a za kategoriju Samostalni istraživački radovi učenika predsjednika i tri člana. Iznimno, ako nema dovoljno učitelja i nastavnika povijesti, članom županijskog povjerenstva može postati učitelj i nastavnik drugog predmeta iz društvenog ili humanističkog područja ili vanjski suradnik koji ima stručna znanja iz navedenog područja. Upravni odjeli u županijama dužni su prije školskog natjecanja obavijestiti ravnatelje osnovnih i srednjih škola u svojim županijama koje su osobe predsjednici županijskih povjerenstava za provedbu natjecanja. Predsjednici županijskih povjerenstava su dužni prije početka natjecanja preko ravnatelja škola koje sudjeluju na školskoj razini natjecanja upoznati školska povjerenstva s time koja će škola biti domaćin županijskog natjecanja.

Državno povjerenstvo ima predsjednika/predsjednicu i članove. Imenuje ih ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje.

Za svaku razinu natjecanja članovi povjerenstva i prosudbenih povjerenstava moraju biti časni, uzorni i stručni ljudi, koji će aktivno i savjesno sudjelovati u radu povjerenstva pridržavajući se zadanih rokova, uputa i pravila natjecanja. Članovi povjerenstava na županijskoj i državnoj razini natjecanja ne mogu biti mentori učenika natjecatelja u kategoriji natjecanja u koju su oni uključeni.

Popis članova županijskih povjerenstava i povjerenstva Grada Zagreba za natjecanje mora se dostaviti Agenciji za odgoj i obrazovanje (na adresu elektroničke pošte: natjecanjaismotre@azoo.hr), Donje Svetice 38, Zagreb, s naznakom ZA NATJECANJA I SMOTRE do 31. prosinca 2022. Do istog datuma valja dostaviti iste podatke i predsjedniku Državnoga povjerenstva (na adresu elektroničke pošte: hrvoje.knezevic@azoo.hr).